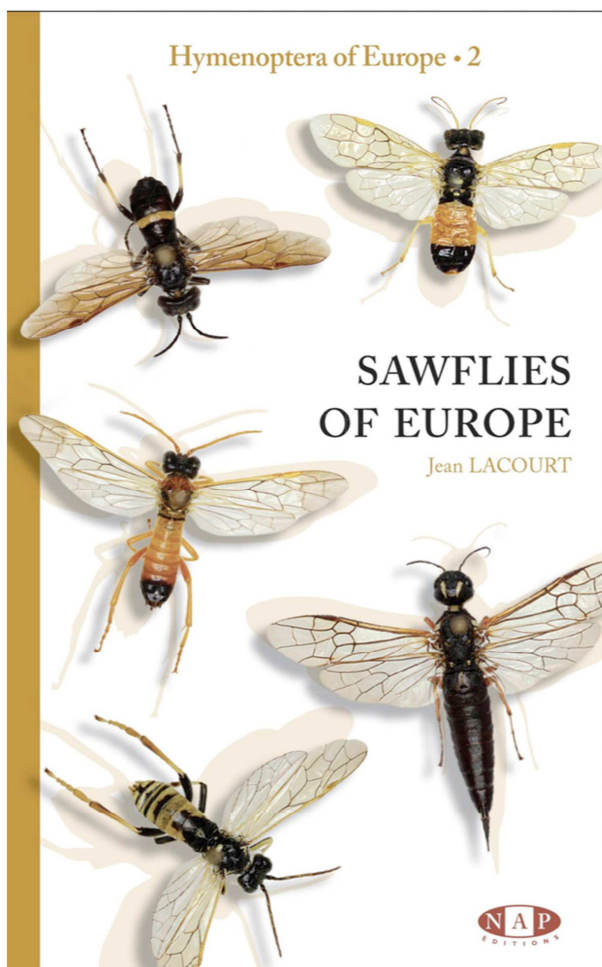

Boekbespreking: Sawflies of Europe

Leo Blommers

Lacourt, J., 2020. Symphytes d'Europe. Hyménoptères d'Europe 2. - N.A.P. Editions, 876pp. Prijs: € 86,-.

Dit is het boek, dat ik altijd miste. Wie het in z'n hoofd haalde plantenwespen (Symphyta) te determineren moest vaak flink wat zoeken, en ook z'n talen kennen. Want behalve in oude sleutels voor onder andere Frankrijk (1947), Engeland (1958), Duitsland (1968-1975), was het vooral zoeken naar meer recente tabellen voor subfamilies, genera of kleinere groepen. Met de verschijning van dit boek is nu in een klap de hele Europese fauna, voor zover

bekend, binnen handbereik. Het boek is er zowel in een Engelse versie als in het Frans. Ik heb het in de laatste taal, dus die bespreek ik hier.

Het boek is compact (20x13 cm) maar stevig uitgevoerd. Het weegt bijna 1 kilo, dus een zwerfkei om het boek op één plek open te houden is soms wel handig.

De eerste bladzijden zijn gewijd aan de herkenning en determinatie van soorten, gevolgd door een overzicht van vegetatietypen met hun dominante soorten en ook wenken voor het verzamelen en prepareren van beesten. De gebruikte classificatie / nomenclatuur, wordt toegelicht. Zij is zeker bij de tijd en valt terug op de monografie van Lacourt (1999) aangevuld met meer recente literatuur, met name uit Noord-Oost Europa. Echter met één uitzondering: het recente voorstel om bij gebrek aan informatie uit DNA-onderzoek aan 4 mitochondriale genen de meerderheid van Nematinae samen te brengen in een supergroot geslacht *Euurra* wordt niet overgenomen. In plaats daarvan wordt deze groep opgetild tot het niveau van tribus (Euurini), bestaande uit 16 bekende 'oude' genera. Zo blijft de al jaren gangbare naamgeving merendeels behouden. Een en ander wordt duidelijk beargumenteerd en op die manier sluit de indeling van de presentaties goed aan bij de oudere publicaties uit verschillende Europese landen. Na een overzicht van alle taxa van familie tot (sub)genus, volgen 540 pagina's determinatietabellen, in een heldere, zeer preciese stijl. Na een sleutel van 2 pagina's voor de families, is er voor elke familie een apart hoofdstuk met de sleutel voor subfamilies en tribus (mv!). Die sleutel is relatief lang vanwege met name het onderscheid tussen verschillende tribus, waaraan wij vanouds niet erg gewend zijn, omdat zij in de oude handboeken vaak nauwelijks benoemd worden. Maar dit geeft wel verheldering omdat soorten in menig tribus ook op elkaar lijken in voorkomen en voedselkeuze.

De sleutel per familie verwijst doorgaans rechtstreeks naar sleutels voor (soorten in) de genera, alleen voor de Nematinae wordt een extra genustabel (op p. 316) gegeven, waarin ook namen voorkomen zoals *Gymnonychus* en *Polynematus* welke bij andere auteurs voor subgenera gebruikt worden. Ik ben geen taxonoom en heb dus daarover geen mening. In hoeverre deze indeling beter spoort met de natuurlijke historie van betreffende soorten kan ik zo gauw niet nagaan.

In deze soortensleutels wordt ook het onderscheid in subgenera niet vermeden, wat soms wel eens lastig kan zijn, omdat moeilijke kenmerken (genitaliën) meer bepalend zijn en bijvoorbeeld het

onderscheid tussen "rode en zwarte soorten" *Dolerus* in onze contreien, uiteraard niet meer opgaat voor heel Europa.

In zo'n geval wordt soms wel extra info over het uiterlijk gegeven.

Al deze sleutels zijn gelardeerd met niet minder dan 196 pagina's ("*figures*") met pentekeningen. Elke pagina staat vol gegroepeerde illustraties, copiën van figuren uit diverse publicaties, zodat bijv. de vergelijkbare prenten van genitalia van verwante soorten uit meerdere bronnen, alle keurig met referentie, naast elkaar staan; vaak 10 of meer. Bij elk tribus worden de verschillende genera genoemd, bij elk (sub)genus het gebied van voorkomen, aantal soorten wereldwijd en in Europa, de waardplanten en de habitat(s) in Europa, de vliegtijd en aantal jaarlijkse generaties. Per soort wordt de waardplant en grofweg de verspreiding gegeven. De afzonderlijke soorten worden verder niet besproken.

Het boek sluit af met meer dan 100 platen, met elk *circa* 8 foto's, alle genomen door Henri Savina en ingescand door Thierry Noblecourt: 29 platen met plantenwespen, jong en oud, genomen in het veld en de overige met bovenaanzichten van keurige geprepareerde imago's. Daarna volgen nog een index van alle taxa en een van de pagina's waarop (de Latijnse naam van) een waardplant vermeld wordt; voor appel (*Malus* sp.) zijn dat er 8, maar voor roos (*Rosa* sp.) 43.

Ik heb natuurlijk pas kort van tabellen in dit boek gebruik gemaakt, maar die liepen doorgaans goed. Omdat dus ook tribus en subgenera in de sleutels een plaats hebben, zijn er meer, maar kortere sleutels en loop je soms vast, bijvoorbeeld bij de keuze tussen *Blennocampini* en *Phymatocerini* (p.174). Deze aanpak, ook met deze handicap, is typisch voor sleutels voor grotere gebieden en zijn in Rusland en Noord-America heel gewoon. Enig verder zoeken geeft dan doorgaans uitkomst. Dit boek is duidelijk het resultaat van teamwork. In zijn dankbetuiging, memoreert de auteur niet alleen zijn echtgenote en enkele mede-auteurs, maar ook de vele vrienden en collegae welke al jaren binnen een soort officieuze Europese plantenwespen-werkgroep, enthousiast en behulpzaam samenwerken.

Met dit boek is deze boeiende, maar relatief onbekende insectengroep op eens een stuk toegankelijker geworden. Jonge liefhebbers zeer gewenst!